

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	1-й освітньо-професійний
Кафедра	Архітектури	Рік навчання	4-й
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво	Вид дисципліни	Вибіркова, з циклу професійної підготовки
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування	Семестр	7

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОЄКТУВАННЯ

Семестри: 7 (осінній, 1 вересня - 12 грудня 2026 р.)

Викладач	Ільченко Сергій Анатолійович, PhD (Доктор філософії з архітектури та містобудування), доц. кафедри архітектури ХДАДМ
E-mail	ilchenko.sergiy@ksada.org
Classroom	https://classroom.google.com/c/ODc3ODU1MzkxNjEx?cjc=xs637wuz
Заняття	За розкладом (у весняному семестрі 2023-2024 навч. року – дистанційно)
Консультації	За домовленістю
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 2, поверх 3, ауд. 303
Телефон	057 706-02-46 (кафедра «Архітектури»)

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Соціальні аспекти проєктування» є нормативні дисципліни з циклу професійної підготовки «Історія архітектури та містобудування» і «Актуальні тенденції організації архітектурно-ландшафтного середовища» які мають сформувати розуміння взаємозв'язків міського планування і архітектури з суспільним запитом.

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу базової дисципліни та консультації у практичній роботі за дисципліною.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза аудиторними (дистанційними) заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є Приватні коментарі до завдань (Private comments), запитання та коментарі у Google Classroom.

Формат робіт/завдань які завантажуються у Classroom:

Файли підписувати таким чином: Прізвище _ завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.

Формат групової роботи – відбувається на створеній до курсу дошці Miro

<https://miro.com/app/board/uXjVHq6VmFU=/>

Завдання та підсумкові роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані до Classroom – <https://classroom.google.com/c/ODc3ODU1MzkxNjEx?cjc=xs637wuz>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Комп'ютерна техніка (ноутбук/планшет).

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу «Соціальні аспекти проєктування» – знайомство з формами і практиками впливу спільноти на планувальні рішення і як наслідок набуття здобувачами знань про соціологічний підхід до вивчення міста та

аналізу конкретного міського середовища. В процесі навчання студенти також знайомляться з: базовими визначеннями; тактиками спільнот по відношенню до міського простору; практиками залучення містян до міського планування.

Завдання курсу полягає в отриманні здобувачами розуміння характеру і способів впливу спільноти на просторовий розвиток;

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні засади і принципи державної нормативної бази в контексті залучення мешканців;
- базову термінологію практик участі та залученого планування;
- визначені законом процедури участі містян в прийнятті рішень з міського розвитку;
- методи взаємодії з містянами та отримання даних:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- використовувати ментальні карти як одну з форм аналізу ділянки;
- картографувати міські активності;
- використовувати картографічні сервіси для аналізу ділянки;
- застосовувати практики залучення як один з інклюзивних аспектів планування.

КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

СК04. Здатність дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.

ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування

ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень

ПР09. Розробляти проекти, здійснювати передпроектний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проектування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень, соціальних, етичних та законодавчих аспектів

ПР12. Застосовувати сучасні теоретико-методологічні та типологічні підходи до вирішення проблем формування та розвитку архітектурно-містобудівного та ландшафтного середовища.

ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проектів.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ПР22. Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти організації та керувати професійним розвитком осіб та груп.

ПР23. Мати здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальні аспекти проектування» — одна із вибірових дисциплін професійної та практичної підготовки, яка забезпечує фахову підготовку архітектора. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з формами та характером впливу спільноти на просторове планування. Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною

радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 1 семестра (4 кредита ECTS)

Навчальна дисципліна «Соціальні аспекти проектування» у шостому семестрі складається з 2 модулів та 12 тем які містять 120 навчальних годин, у тому числі 30 – лекції, 30 – практичні заняття, 60 – самостійні заняття (відповідно – 4 кредити ECTS).

Тема	Години (лекції/ практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінюванн я
7-й семестр				
МОДУЛЬ 1.				
Соціальна складова в міському плануванні. Базові визначення.				
Тема 1. Введення в тему соціології міста	2/2	Усвідомлення місця спільноти та соціальних аспектів планування. Розуміння зростання соціальної компоненти в моделі сталого розвитку.	Дискусія з причин зміни моделі сталого розвитку	
Тема 2. Простір і місце як базові терміни	2/2	Розуміння генези та суті визначення. Усвідомлення тези Лефевра про множинність простору. Визначення місця, розуміння місця як належного.	Дискусія з опозиції місця-простору	
Тема 3. Публічний простір	2/2	Розуміння як замислюється і сприймається простір та як він проживається.	Дискусія з оптики сприйняття простору	
Тема 4. Соціальна складова міського простору	2/2	Усвідомлення рушійних сил продукування простору. Розуміння належності місця	Групова дискусія за темою	
Тема 5. Ментальні карти	2/2	Розуміння причин введення поняття в міське планування і його зв'язку з географією людини. Здатність до картографування мистецької активності.	Групова дискусія за темою. Клаузура.	50
Тема 6. Вернакулярні райони	2/2	Розуміння визначення терміну та його зв'язку з структурою міста	Групова дискусія за темою	
Тема 7. Вернакулярна архітектура	2/2	Розуміння визначення терміну та його місця в теорії архітектури.	Групова дискусія за темою	
		МОДУЛЬНИЙ ПЕРЕГЛЯД:		
всього:	28			
Разом за модулем:	28			50 балів
МОДУЛЬ 2.				
Характер і практики взаємодії з локальною спільнотою в практиках планування				
Тема 8. Район - спільнота	2/2	Усвідомлення взаємозв'язку та взаємовпливу конкретного вернакулярного району з локальною спільнотою	Групова дискусія за темою	

Тема 9. Практики участі	2/2	Розуміння практик участі як невід'ємної, на наш час, складової розвитку міст. Усвідомлення складових та характеру участі спільноти в міському плануванні.	Групова дискусія за темою	
Тема 10. Теорія комунікативного планування	2/2	Розуміння відмінностей у нормативних вимогах, які застосовуються до соціального та комерційного житла	Групова дискусія за темою	
Тема 11. Розвиток через співпрацю	2/2	Розуміння впливу практик участі на збалансований розвиток міського середовища	Групова дискусія за темою. Аналітичний текст.	10
Тема 12. Тактичний урбанізм	2/2	Розуміння тактик прямої дії і визначеного законом поля участі містян в процесах міського розвитку	Групова дискусія за темою. Аналітичний текст.	10
Тема 13. Як працюють практики участі	2/2	Усвідомлення характеру законодавчих інструментів залучення спільноти до просторового планування	Групова дискусія за темою. Клаузура.	30
Тема 14. Темна та світла сторона активізму	2/2	Розуміння можливостей позитивного та негативного впливу активізму на міське планування.	Групова дискусія за темою	
Тема 15. Пріоритет реальності	2/2	Усвідомлення застосування критичного мислення для інтерпретації тих чи інших проявів міської активності	Групова дискусія за темою	
		ЗАЛІК:		
Разом за модулем:	32			50 балів
Разом за семестр:	60			100 балів

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — метод проблемного викладу (Problem-based learning), коли до розгляду пропонуються не окремі факти, а проблемні кейси цілком і час на занятті присвячується обговоренню проблемних питань, розв'язуванню розвивальних вправ і активним дискусіям). *В цьому семестрі відбуватиметься у дистанційному форматі.*

Основна форма вивчення курсу — групова робота при обговореннях і персональна робота при виконанні конкретних завдань, згідно навчального плану.

Мета запропонованих завдань — вправи побудовані за принципом від спільного (аналізу, обговорення запропонованих прикладів), до персонального внеску (виконання конкретних завдань). Тож головним принципом спільної роботи виступає тренування проведення фахових дискусій; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність приймати обґрунтовані рішення; усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

Семінари (практичні заняття) проводяться у форматі конференцій з колективними обговореннями наданих студентами до уваги групи робіт. До семінарів здобувачі готують власні матеріали за певною темою та презентують їх у форматі короткої ілюстрованої доповіді. Створюється групове обговорення, в ході якого студенти вчаться висловлювати свою точку зору з певного питання, застосовуючи знання, отримані на заняттях з предмету та у власному опрацюванні літератури/інформаційних джерел.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі оцінювання модульних завдань. Контроль проводиться

у форматі загального перегляду графічних матеріалів кожного завдання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзаменаційного перегляду та передбачає урахування результатів обох змістових модулів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач у семестрі – 100 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	задовільно	64–74	D
				60–63	E
			незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B	незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C			

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку відповідей на необхідні питання з предмету. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і актуальних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, будь то занадто гучне спілкування чи користування мобільним телефоном. За необхідності здобувач має право вийти з аудиторії (окрім заліку/екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату), а також запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (виконання практичних завдань курсу) відбувається неодмінно в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

ПОЛІТИКА ЩОДО ТЕРМІНІВ ПОДАННЯ РОБОТИ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (**75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності**).

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі прояву плагіату – копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положенню «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>.

Також важливою часткою академічної доброчесності є обов'язкове посилання на джерела інформації і дотримання авторського права в частині використаних зображень. Важливим є також надання достовірної інформації про результати власної творчої діяльності, використані методики та джерела інформації.

Допускається використання технологій ШІ для створення та опрацювання візуалізацій, зображень, графічних матеріалів для оформлення проектної подачі, презентацій, а також для пошуку та опрацювання довідкової інформації, якщо це не суперечить умовам конкретного завдання. Не допускається плагіат, копіювання чужих проєктів, креслень, моделей, зображень, текстів або проєктних рішень без належного посилання на джерело, а також подання результатів, створених іншими особами або ШІ, як власних.

У разі використання ШІ здобувач освіти має чітко зазначити назву використаного сервісу/програми, мету та характер його використання. Наприклад: «Для створення візуалізації використано [назва сервісу] з метою [мета]. Основну архітектурну модель та проєктне рішення виконано автором у [назва програми]». За вимогою викладача може бути зазначено використаний запит (промпт).

Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність інформації, дотримання авторських прав та власний авторський внесок у кінцевий результат. Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом 2026-2027 навч. року)

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Кількість годин	Рубіжний контроль	Деталі
МОДУЛЬ 1. Соціальна складова в міському плануванні. Базові визначення.						
07.09	Тема 1. Введення в тему соціології міста	<i>Лекція, практичне</i>	Соціальні аспекти в створенні архітектури та плануванні міст. Їх місце і роль.	4		
14.09	Тема 2. Простір і місце як базові терміни	<i>Лекція, практичне</i>	Базові визначення «простір» і «місце» та їх вплив на еволюцію підходів містопланування.	4		
21.09	Тема 3. Публічний простір	<i>Лекція, практичне</i>	Визначення публічного простору і його взаємозв'язок з міською спільнотою	4		
28.09	Тема 4. Соціальна складова міського простору	<i>Лекція, практичне</i>	Оптика і методи досліджень публічного простору	4	Клаузура 50 балів	Оцінюється обґрунтованість дослідження
05.10	Тема 5. Ментальні карти	<i>Лекція, практичне</i>	Поява і генеза визначення. Використання похідних методів	4		
12.10	Тема 6. Вернакулярні райони	<i>Лекція, практичне</i>	Поява і генеза визначення. Значення вернакулярних районів в містоплануванні.	4		

19.10	Тема 7. Вернакулярна архітектура	<i>Лекція, практичне</i>	Термін «Вернакулярна архітектура» у вітчизняному і загальносвітовому дискурсі	4		
			У Змістовому модулі 1:	28	50	(50 балів)
МОДУЛЬ 2. Характер і практики взаємодії з локальною спільнотою в практиках планування						
26.10	Тема 8. Район - спільнота	<i>Лекція, практичне</i>	Парк «Грабник» в Рівно як позитивний приклад застосування практик участі	4		
02.11	Тема 9. Практики участі	<i>Лекція, практичне</i>	Гене́за поняття участі і розуміння етапів громадської участі в міському плануванні	4		
09.11	Тема 10. Теорія комунікативного планування	<i>Лекція, практичне</i>	Гене́за теорії комунікативного планування та її вплив на сьогодення.	4		
16.11	Тема 11. Розвиток через співпрацю	<i>Лекція, практичне</i>	Практики участі як процес який має розвиток в часі.	4	Поточний перегляд, есей 10 балів	Оцінюється обґрунтованість текстів
23.11	Тема 12. Тактичний урбанізм	<i>Лекція, практичне</i>	Характер і поле діяльності тактичного урбанізму. Громадський бюджет (міста).	4	Поточний перегляд, есей 10 балів	
30.11	Тема 13. Як працюють практики участі	<i>Лекція, практичне</i>	Вплив практик участі на міське планування на прикладі Великої Британії	4	Поточний перегляд, Клаузура 30 балів	Оцінюється відповідність наданих матеріалів темі курсу
07.12	Тема 14. Темна та світла сторона активізму	<i>Лекція, практичне</i>	Позитивні і негативні аспекти впливу активізму на просторовий розвиток	4		
14.12	Тема 15. Пріоритет реальності	<i>Лекція, практичне</i>	Оптика розгляду просторових практик та її вплив на репрезентацію результатів	4		
			У Змістовому модулі 2:	32	50	(50 балів)
			Разом:	60	100	(100 балів)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1-7	Рубіжний контроль Модулю 1	0-50
8-15	Рубіжний контроль Модулю 2	0-50
	Всього балів за семестр:	0-100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Засвоєння матеріалу дисципліни оцінюється сумарно 100 рейтинговими балами.

У модульній індивідуальній самостійній роботі здобувачів оцінюється аргументованість, унікальність та креативність надання інформації та ідей, якість рисунків, загального оформлення, готовність автора до обговорення,

Семінари проводяться за форматом конференції з виступами та обговореннями, використовуючи поняття засвоєніми у ході вивчення дисципліни. Активна участь у обговоренні, аргументованому представленні наданих робіт та загальна зацікавленість дисципліною оцінюється додатковими балами.

Індивідуальна / самостійна робота (50 балів):

А (32-35 // 46-50 балів) – робота виконана на високому графічному рівні, викладення ідеї побудовано закономірно, системно та ґрунтовно, роботу викладено у вигляді схем (зображень) та текстів-пояснень власного виробництва та цитат з зазначенням авторів;

В (28-31 // 42-45 балів) – робота виконана на високому графічному рівні, викладення ідеї побудовано закономірно та системно у вигляді текстів-пояснень, схеми недостатньо або непослідовно розкривають логіку роботи;

С (25-27 // 36-41 балів) – робота виконана на доброму графічному рівні, викладення ідеї побудовано досить закономірно, але не досить обґрунтовано та системно викладено, текстів-пояснень та зображень недостатньо для загального розуміння ідеї;

Д (21-24 // 31-35 балів) – робота виконана на задовільному графічному рівні, викладення ідеї побудовано недостатньо закономірно, обґрунтовано та системно, текстів-пояснень та зображень недостатньо для загального розуміння ідеї;

Е (15-20 // 21-30 балів) – робота виконана на незадовільному графічному рівні, ідеї що надані не виявляються життєздатними, необхідні зображення та схеми надані у поганому вигляді, тексти-пояснення надано безсистемно й необґрунтовано;

FX (10-14 // 12-20 балів) – робота виконана незадовільно й не в повному обсязі, здобувач демонструє необізнаність у матеріалах дисципліни та вимогах до завдання, не розуміється на питаннях що обговорювалися у курсі;

F (0-9 // 0-11 балів) – робота не виконана, здобувач демонструє необізнаність у матеріалах дисципліни та вимогах до завдання, не розуміється на питаннях що обговорювалися у курсі, має пропусків занять більше 40% від загального обсягу без поважної причини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Lefebvre, H. (1991 [1974]) The Production of Space. Trans. D. Nicholson-Smith. Oxford. Blackwell
2. De Certeau M. The Practice of Everyday Life. 1984 //Trans. Steven Rendall. Berkeley: U of California P. – 1988. 256
3. Bradley Q . Neighbourhood planning and the impact of place identity on housing development in England //Planning Theory & Practice. – 2017 . – Т . 18 . – № . 2 . – P . 233 -248.
4. Harvey, D. (2015). The right to the city. In The city reader (pp. 314-322). Routledge.
5. Ilchenko, S. (2021). » Reclaiming «the City: A Collective Endeavor. Dimensions. Journal of Architectural Knowledge, 1(2), 183-202.
6. Ільченко, С. Локальні стратегії розвитку архітектурного середовища міст України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.
https://www.researchgate.net/publication/366205339_Lokalni_strategii_rozvitku_arhitekturnogo_seredovisa_mist_Ukraini_-_Kvalifikacijna_naukova_praca_na_pravah_rukopisu
7. Lynch K. The Image of the City / Kevin Lynch. – Cambridge: MIT Press, 1960. – 194 p.

8. Tuan, Y. F. (1979). Space and place: humanistic perspective. In Philosophy in geography (pp. 387-427). Dordrecht: Springer Netherlands.
9. Jordan T. G. Perceptual regions in Texas // Geographical Review. – 1978. – P. 293-307
10. Castells, M. (2011). The power of identity (Vol. 14). John Wiley & Sons.
11. Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. Journal of the American Institute of planners, 35(4), 216-224
12. Cornwall A. Unpacking 'Participation': models, meanings and practices //Community development journal. – 2008. – T. 43. – №. 3. – С. 269-283. Cornwall, Andrea
13. Innes, J. E., & Booher, D. E. (2015). A turning point for planning theory? Overcoming dividing discourses. Planning theory, 14(2), 195-213.
14. Bradley Q. Neighbourhood planning and the impact of place identity on housing development in England //Planning Theory & Practice. – 2017. – T. 18. – №. 2. – P. 233-248.

Допоміжна:

1. Constructing Architecture: Materials, Processes, Structures : a Handbook, 2009. – 556 с. – (2nd printing edition)
2. Ilchenko, S. (2021). METHODS OF OBTAINING AND USING QUALITY DATA IN THE PRACTICE OF URBAN PLANNING: Array. Municipal Economy of Cities, 6(166), 56–63.
<https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5867>
3. Public space site-specific assessment. Guidelines to achieve quality public spaces at neighbourhood level
https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/07/final_pssa_v.1_reviewed_compressed.pdf
4. Gibert, M. (2014). Les ruelles de Hồ Chí Minh Ville, Việt Nam. Trame viaire et recomposition des espaces publics. PhD diss., Université Paris, 1.
5. Otrishchenko, Natalia & Sklokina, Iryna & Herder, Jogo. (2022). Slavutych: Urban Practices, Memories and Imagination Research Report of the Studio at the Summer School "The Idea of the City: Reality Check". Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung,. 2019. 477 - 499. 10.25627/201968310581.)
6. Turner, J. (1968). The squatter settlement: an architecture that works.
7. Arboleda, G. (2014). Participation Practice and its Criticism: can they be bridged? A field report from the Guyana Hinterland. Housing and Society, 41(2), 195-227.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Картографічний сервіс The Global Heatmap <https://www.strava.com/maps>
2. Vecteezy онлайн-маркетплейс City park and wooden bench. Thin line art style illustration. Green urban public park. 550005 Vector Art at Vecteezy <https://www.vecteezy.com/vector-art/550005-city-park-and-wooden-bench-thin-line-art-style-illustration-green-urban-public-park>
3. Wohl, S. (2022, 3 червня). Основні поняття. Отримано з <https://kapalicarsi.wittmeyer.io/taxonomy/key-concepts>
4. Фонд МАГІСТРАЛА <https://magistrala.eu/podportezmenu/>
5. Кадастровий сервіс <https://kadastr.live/#16.12/50.001029/36.230476>